Raadsinformatiebrief

Datum	14 november 2023	Zaaknummer	2448091
		Portefeuille	Ruimtelijke ordening en openbaar gebied
			J.T. van Burgsteden
			Financiën
			J. Goijaarts
Onderwerp	Kostendekkingsplan en heffingssystematiek rioolheffing		

Behandeling in commissie
Niet van toepassing.

Kennisnemen van:
Het traject om onderbouwde keuzes te maken over het kostendekkingsplan riolering en water en de heffingsmaatstaf rioolheffing.

Aanleiding
In het huidige Programma Water en Riolering 2022-2026 (PWR) is opgenomen dat in 2023 een nieuw kostendekkingsplan wordt opgesteld. De reden was dat toentertijd nog niet alle kosten (voldoende) in beeld waren. Daarnaast zijn er nu ontwikkelingen die tot nieuwe kosten en andere kostentoerekening leiden. Op basis van het kostendekkingsplan wordt de rioolheffing opnieuw berekend. Zoals ook genoemd in het PWR is dit ook de gelegenheid om de grondslag van de heffingsmaatstaf te heroverwegen. Met deze raadsinformatiebrief informeren we u over beide trajecten die parallel aan elkaar lopen.

Kernboodschap
Het doel is om te komen tot een goed onderbouwde hoogte van de uitgaven en heffingsinkomsten en draagvlak voor een eerlijke heffingsmaatstaf. De heffingsmaatstaf is de manier waarop de gemeente de kosten omslaat over de belastingplichtigen. Samen met de tarieven moet de heffingsmaatstaf zorgen voor een goede verdeling van de te betalen rioolheffing.

Het traject bestaat uit twee sporen die parallel naast elkaar lopen:

Spoor 1 om het kostendekkingsplan te actualiseren op basis waarvan de rioolheffing berekend wordt.

Spoor 2 om de heffingssystematiek (maatstaven voor de rioolheffing) opnieuw te heroverwegen waardoor een goede verdeling wordt bepaald over wie betaalt.

In het kader van spoor 1 (kostendekkingsplan) worden de kosten en toerekeningen opnieuw toegekend om te voldoen aan de wettelijke zorgplichten en de duurzame ambities van de gemeente Meierijstad. De actualisatie grijpen we ook aan om een aantal uitgangspunten opnieuw te heroverwegen en de impact van keuzes in beeld te brengen. Tevens toetsen we of de huidige formatie voldoende is voor uitvoering van de taken op het gebied van riolering en water. Dit wordt gedaan op basis van de nieuwe systematiek van Stichting Rioned (overkoepelende organisatie op gebied van stedelijk water). Vervolgens voeren we kostendekkingsberekeningen uit en geven een langjarige prognose voor de ontwikkeling van de rioolheffing, inclusief verkenning van scenario's en risico's.

De rioolheffing financiert bijvoorbeeld:

- Programma Water en Riolering 2022-2026 met o.a. planvorming en onderzoek, onderhoud, vervanging en verbetering op gebied van riolering en water;
- Kosten voortvloeiend uit BRP en hemelwaterstructuurplan;
- Met water en riolering samenhangende activiteiten, zoals waterbeheer, baggeren en straatreinigen;
- 'Nieuwe kosten' t.a.v. klimaatadaptatie, beheer groene en ondergrondse bergingen en de Meierijse afkoppeltoer.

Waterbeheer en baggeren: momenteel wordt maar een gedeelte van de kosten gedekt vanuit de riolering; voor baggeren zijn geen kosten opgenomen in de begroting en is over de toerekening destijds geen besluit genomen. In het kostendekkingsplan wordt onderbouwd de hoogte van de kosten die kunnen worden toegerekend. Voor baggeren wordt voorgesteld om vooruitlopend op het meerjarig baggerbeheerprogramma een vast bedrag op te nemen.

Klimaatadaptatie: in eerdere raadsvoorstellen (Erp-Oost en Vijverwijk Veghel en Zeemanswijk Schijndel) is al een voorschot genomen op de klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte. Vooruitlopend op de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie wordt budget gereserveerd voor meekoppelkansen.

Meierijse afkoppeltoer: betreft een structurele aanpak om inwoners van bestaande woningbouw te ontzorgen en te activeren bij het afkoppelen van de regenpijp. De raad wordt hierover in de beeldvormende avond van 21 december geïnformeerd.

In het kader van spoor 2 (heffingssystematiek) staat de vraag centraal: wie gaat hoeveel betalen aan rioolheffing? We onderzoeken de mogelijke maatstaven en consequenties daarvan ten aanzien van het "lozer betaalt" principe (duurzaamheidsdoelstelling), de stabiliteit van inkomsten uit de rioolheffing en de uitvoeringskosten.

De huidige systematiek voor de rioolheffing in de gemeente Meierijstad bestaat uit een eigenarendeel (naar % WOZ waarde) en een gebruikersdeel. Het gebruikersdeel betreft voor woningen een vast bedrag (onderscheid in één- of meerpersoonshuishouden) en voor niet-woningen een bedrag naar m^3 waterafvoer.

Elke maatstaf kent voor- en nadelen. Mogelijkheden voor differentiatie zijn bijvoorbeeld:
- Vast bedrag
- Waterverbruik
- Omvang huishouden
- WOZ waarde
- Afvoerend verhard oppervlak

De beoogde resultaten van beide trajecten zijn een nieuw kostendekkingsplan, rapportage van het onderzoek naar de heffingssystematiek, een verhoogd kennisniveau en betrokkenheid in de ambtelijke en bestuurlijke organisatie en ten slotte een raadsbesluit ten aanzien van de hoogte van de rioolheffing en input voor andere gemeentelijke stukken, zoals de nieuwe Verordening rioolheffing 2025.

Communicatie

Intern

Interne communicatie vindt plaats via raadsinformatiebrieven en de college- en raadsvoorstellen. Tevens heeft een masterclass plaatsgevonden.

Extern

Er is geen aparte externe communicatie (naar de samenleving) beoogd vanuit spoor 1. Er is wel gerichte externe communicatie beoogd naar specifieke doelgroepen rondom spoor 2. De doelgroepen zijn de belanghebbenden die worden geraakt bij een eventuele wijziging van de heffingssystematiek. Welke doelgroepen dat zijn, wordt duidelijk wanneer de te verkennen varianten nader zijn bepaald. Doel van de communicatie zal zijn om de beleidskeuzes en motivaties daarbij te communiceren, uit te leggen en te onderbouwen.

Participatie

Er is geen aparte externe participatie (met de inwoners en bedrijven) beoogd vanuit spoor 1. Er is wel externe participatie beoogd in spoor 2. Dit vindt vroeg in het traject plaats, om inwoners en bedrijven uit te nodigen mee te denken en deze input te kunnen meewegen in het vervolg. De beoogde participatievorm is een digitale enquête waarin we concrete vragen stellen die inzichtelijk maken wat men een eerlijke heffingsmaatstaf vindt.

Duurzaamheid

In het kostendekkingsplan worden kosten opgenomen die raken aan de wettelijke zorgplichten op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Zo ook kosten voor activiteiten die bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelstellingen, hoofdzakelijk klimaatadaptatie. Daarnaast verkennen we mogelijkheden voor een heffingsmaatstaf om duurzaamheid te stimuleren, zoals het “lozer betaalt” principe.

Financiën

De resultaten van het traject zijn input voor de Kadernota 2025 en daarmee de begroting 2025 en de nieuwe rioolheffing en heffingssystematiek voor 2025. Eventuele effecten als gevolg van de actualisatie van het kostendekkingsplan worden indien nodig in 2024 verwerkt via de berap.

Planning
De gemeenteraad wordt op twee momenten betrokken: een beeldvormende raad en een besluitvormende raad.
Voorafgaand aan deze raadsavonden wordt een raadsinformatiebrief verstuurd en eventueel voorbereidende agendastukken. De beeldvormende raadsavond is beoogd op 7 februari 2024 en heeft een tweeledig doel:

1. Spoor 1 Kostendekkingsplan: Resultaten variantenstudie presenteren en ophalen voorkeursvariant.
2. Spoor 2 Heffingssystematiek: Meenemen in de achtergrond en mogelijkheden van de heffingssystematiek en ophalen voorkeuren.

Er volgt vervolgens een oordeelsvormende commissie op 16 mei 2024 om keuzes te maken over de heffingssystematiek met besluitvorming op 23 mei 2024. De beoogde inhoudelijke afronding van het traject is in juni 2024, waarna de resultaten worden geborgd in de begroting 2025 en indien nodig in 2024 verwerkt via de berap (in dat kader worden de definitieve besluiten genomen).

Alhoewel het project later is ingezet, geeft het voor de Verordening rioolheffing geen vertraging. Deze kan in beide gevallen pas in 2025 zijn aangepast op de uitkomsten.

Bijlage(n)
Geen.

Ter inzage documenten
Geen. Inhoudelijke toelichtingen volgen in de RIB/agendastukken voorafgaand aan beeldvormende raad.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,	De burgemeester,
drs. M.G.C. Wilms-Wils RA	ir. C.H.C. van Rooij